

Н. Ю. ШВАГЕР, д-р техн. наук, проф., Є. К. ЯНОВ, магістр
Криворізький національний університет

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах ринкових відносин в Україні функціонує велика кількість організацій, установ, підприємств, де роботодавці повністю несуть відповідальність за створення безпечних і здорових умов праці, навчання працівників таких методів праці, попередження випадків травматизму, профзахворювань, аварій і пожеж. Статистика свідчить, що смертність від нещасних випадків на виробництві посідає третє місце після серцево-судинних та онкозахворювань у працездатному віці.

Вирішальна роль у забезпеченні охорони праці, попередженні травматизму і профзахворювань належить роботодавцю. Діяльність щодо охорони праці на підприємстві мотивується моральною і юридичною відповідальністю, а також зацікавленістю роботодавця в одержанні максимального прибутку, зменшенні витрат на пільги та компенсації за роботу в шкідливих умовах, відшкодування збитків потерпілим, штрафні санкції, ремонт пошкодженого обладнання, зменшення страхових тарифів, підвищення конкурентоспроможності підприємств. Виходячи з цього, роботодавець формує і оприлюднює своє ставлення до охорони праці шляхом розробки політики підприємства з цих питань і створює систему управління охороною праці.

У західних країнах застосовуються такі підходи до управління охороною праці [1]:

- підхід ISRS (International Safety Rating System), який базується на концепції Loss Control Management, тобто оцінці безпеки на підприємстві управління втратами; призначений для оцінки ефективності управління охороною праці та її сертифікації;

- підхід OHSAS (Occupational Health and Assessment System) - система управління безпекою і гігієною праці, котра діє з 1999 р. і застосовується для аудиту та видачі сертифікатів на системи управління охороною праці;

- управління ризиком на підприємстві; - інтеграція системи управління охороною праці з управлінням якістю (ISO9001:2000), охороною навколишнього середовища (ISO 14001:1996) і безпекою (OHSAS 18001:1999).

Існуючі нині традиційні методи управління охороною праці багато в чому вичерпали себе і не дають бажаного результату.

Ефективність функціонування системи управління охороною праці залежить від економічного підходу, управління на підставі оцінки ризику, планування, коригуючих та запобіжних дій, запобігання, заохочення і співпраці усіх працівників, подальшого вдосконалення системи.

Важливою функцією управління охороною праці є планування організаційно-технічних заходів з охорони праці, яка має вирішальне значення для підвищення ефективності роботи з охорони праці [2].

Слід визначити, що планування роботи з охорони праці на підприємствах в більшості випадків ведеться не цілеспрямовано і тому вся робота не дає вагомого зниження виробничого травматизму. На більшості підприємств не проводиться передпланова робота і, зокрема, прогнозування цієї діяльності. Тому необхідно застосувати методи інженерного прогнозування небезпечних і шкідливих виробничих факторів шляхом аналізу проектно-конструкторських і технологічних розробок та виробничих процесів, визначення головної і локальних стратегій роботи з охорони праці на підставі вивчення причин виробничого травматизму і профзахворювань, вивчення умов праці за результатами паспортизації та атестації робочих місць, збору пропозицій від працівників, уповноважених з охорони праці і профспілок, аналізу експертних оцінок.

Доповідь присвячено обґрунтуванню необхідності оптимізації системи управління охороною праці на основі впровадження сучасних стандартів безпеки та ризик орієнтованого підходу до оцінки діяльності підприємства.

Список літератури

1. Гогіташвілі Г.Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами / Гогіташвілі Г.Г. Карчевські Є.Т., Лапін В.М. // К.: Знання, 2007. - 367 с.
2. Гогіташвілі Г.Г. Системи управління охороною праці / Гогіташвілі Г.Г. // - Л.: Афіша, 2002.-320 с.